

महिला व बाल विकास विभागाच्या
नियंत्रणाखालील अनाथ बालगृहातील मतिमंद
व अपंग मुलांना प्रवेश देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष संहार्य विभाग
शासन परिषदक क्र. इडीडी-२००६/कोटी/प्र.क्र. ३३३/सुधार-ने
मंत्रालय विस्तार भवन, पुंजी-४०० ०३२.
दिनांक: २२ जून, १९७७.

बाबा:-१) आयुक्त, अपंग कल्याण, म.रा.पुणे त्यांचे पत्र क्र. अकआ/प्र.४-मति/सुमोटो-रिट/५८५/१९८५/२००६-०३३/२१५८, दि. २२.६.२००६.
२) महिला व बाल विकास विभागाचे पत्र क्र. संकोण-२००३/प्र.क्र. १६८/का-३,
दिनांक: २४ जानेवारी, २००३.

परिचय

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दाखल केलेल्या सुमोटो-रिट पिटीशन क्र. ५८५/१९८५ मध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील अनाथ बाल गृहातील मतिमंद व अपंग विद्यार्थ्यांना शिक्षण व प्रशिक्षण देणेबाबतची व्यवस्था करण्याचे निदेश देण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार या विभागाच्या नियंत्रणाखालील शासकीय व स्वयंसेवी संस्थांमध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील अनाथ बाल गृहातील मतिमंद व अपंग विद्यार्थ्यांना खालील अटोच्या अधीन राहून प्रवेश देण्यात यावेत असे आदेश या परिषदकान्वये देण्यात येत आहेत:-

(१) अनाथ निवासी बाल गृहातील मतिमंद, मुकवाधीर, अंध व अस्थिवंग या प्रवर्गातील त्यांच्या वयोमानानुसार यात्र ठरणा-या अपंग बालकांना त्या त्या इत्तेल अपंगाच्या शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालणा-या विशेष शाळा/कर्मशाळांमध्ये प्रवेश देण्यात यावेत.

(२) जे अनाथ अपंग विद्यार्थी १८ वर्षे पूर्ण झालेले आहेत जसा अनाथ अपंग विद्यार्थ्यांना शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपंगाच्या कार्यशाळेनाथ्ये प्रवेश देण्यात यावा.

(३) वरीलप्रमाणे प्रवेश दिलेल्या निवासी अनाथ बाल गृहातील अपंग बालकांना दीर्घ सुहीच्या कालावधीमध्ये त्यांच्या नुकळ्या अनाथ निवासी जात्यगृहात परत आलील

(४) प्रवेश दिलेल्या अनाथ अपंग विद्यार्थ्यांचे शिक्षण व प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर त्यांना त्यांचे मुकळ्या निवासी बालगृहामध्ये कायमचे परत पाठविण्यात यावे.

(५) प्रवेश देण्यात येणा-या अनाथ अपंग बालकांचे पालकांचे हे त्या त्या निवासी बालगृहाच्या प्रमुखास त्यांचे पालक म्हणून समजेण्यात येऊन त्यांनी ज्या प्रमाणे पालकांचे कर्तव्ये व जबाबदा-या असतात त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.

(६) अनाथ निवासी बालगृहातील अपेंग बालकाचे शिक्षण व प्रशिक्षण पुणे झाल्यानंतर त्यांचे पुनर्वसन व पुढील जबाबदारी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची सहायता नसून ती महिला व बाल विकास विभागाची राहील.

(७) निवासी अनाथ बालगृहे ते संबंधित शासकीय व स्वसंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपेंगांच्या विशेष शाळा व कर्मशाळां यामधील अंतराच्या ठिकाणी ने-झाण करण्याची जबाबदारी व त्यावर येणारा सुवर्चं हा महिला व बाल विकास विभागमार्फत केला जाईल.

(८) प्रवेश देण्यात आलेल्या अनाथ अपेंग विद्यार्थी जर गंभीर आजारी पडले तर त्याच्या वेद्यकीय झाणी इतर देखभालीघी जबाबदारी पालक संस्था फऱ्युन संबंधित अनाथ निवासी बालगृहाची राहील.

(९) सदरहु परिपत्रक सर्व जिल्हाच्या समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ. जिल्हा परिषद व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई शहर व मुंबई उपनगर यांनी त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व शासकीय व स्वसंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपेंगांच्या विशेष शाळा/कर्मशाळा यांचे निर्दर्शनास आणावे.

८. हे शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेळसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून, त्याचा संगणक संकेतांक क्र.२३३७०८६२१५२५५४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार न नाहाने,

(ज. न. राने)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासन भवन, रे रा मजला, मंत्रालय, मुंबई भाष्यकात, अपेंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

आदुकात, महिला व बाल विकास संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी.

सर्व समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषद

विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई शहर/ मुंबई उपनगर.

उप सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई यांनी त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व संबंधित संस्था/ क्षेत्रिक अधिकारी-यांचे निर्दर्शनास सदरहु परिपत्रक आणण्याच्या विनंतीसह अस्वीकृत.

निवड नस्तो, का. सुधार-२.